זה יהושע שירד לו מז כנגד כל ישראל כתיב

הכא איש וכתיב התם יקח לך את יהושע בן

נון איש אשר רוח בו ואימא משה דכתיב

והאיש משה ענו מאד דנין איש מאיש ואין

דנין איש מוהאיש שאלו תלמידיו את רבי

שמעון בן יוחי מפני מה לא ירד להם לישראל

מן פעם אחת בשנה אמר להם אמשול לכם

משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם שיש

לו בן אחד פסק לו מזונותיו פעם אחת בשנה

ולא היה מקביל פני אביו אלא פעם אחת

בשנה עמד ופסק מזונותיו בכל יום והיה מקביל פני אביו כל יום אף ישראל מי שיש

לו ארבעה וחמשה בנים היה דואג ואומר

שמא לא ירד מן למחר ונמצאו כולן מתים

ברעב נמצאו כולן מכוונים את לבם לאביהן

שבשמים דבר אחר שהיו אוכלין אותו

כשהוא חם דבר אחר מפני משאוי הדרך

מוכבר היה רבי מרפון ורבי ישמעאל וזקנים

יושבין ועוסקין בפרשת המן והיה רבי אלעזר

המודעי יושב ביניהן נענה רבי אלעזר המודעי ואמר מן שירד להן לישראל היה

גבוה ששים אמה אמר לו רבי מרפון מודעי

עד מתי אתה יימגבב דברים ומביא עלינו

אמר לו רבי מקרא אני דורש יחמש עשרה

אמה מלמעלה גברו המים ויכסו ההרים וכי

חמש עשרה אמה בעמק יוחמש עשרה

בשפלה) חמש עשרה בהרים וכי מיא שורי

שורי קיימי ועוד תיבה היכי סגיא אלא 🕪 נבקעו

כל מעינות תהום רבה עד דאשוו מיא בהדי

מורי והדר חמש עשרה אמה מלמעלה גברו

המים סוכי אי זה מדה מרובה סמדה מובה או

מדת פורענות הוי אומר מדה מובה (3) ממדת

פורענות במדת פורענות הוא אומר יוארובות

השמים נפתחו במדה מובה הוא אומר

1יצו שחקים ממעל ודלתי שמים פתח וימטר

עליהם מן לאכול ודגן שמים נתן למו 🌣 כמה ארובות יש בדלת ארבע ארבע

הרי כאָן שמונה ונמצא מן שירד להם לישראל גבוה ששים אמה תניא איסי

יב א מיי׳ פ״א מהלכות ביאת

רבינו חנגאל

ולמה לא היה המן יורד להן פעם אחת בשנה, מפני שיהו מכוונין . לאביהם שבשמים בכל יום. דואג ואמר אם לא ירד המן . למחר הרי אני ובני מתיז יברעב, ונמצא תמיד מכו לבו לשמים. דבר אחר מפני משוי הדרך. במבול כתיב וארובות השמים נפתחו, וכתיב חמש עשרה אמה מלמעלה גררו המיח. ונמרי תנא כמה ארובות יש בדלת ארבע. וכתיב במז ודלתי לאכול, נמצא בשתי ארובות מ"ו אמה. על כל ארוכה ז' אמות וחצי. ובב׳ דלתות ח׳ ארובות, על כל ארובה שבע (אמות) וחצי, נמצא גובהו של מן ששים אמה. ואסיקנא ר׳ אלעזר בגזירה שוה גמר, . התם כתיב וארובות השמים נפתחו והכא כתיב ודלתי שמים פתח, מה פתיחה דהתם שבע אמות ומחצה על כל ארובה, אף פתיחה דהכא שבע אמות ומחצה על כל ארוכה. תניא איסי כר יהודה אומר מן שירד לישראל היה מתגבר ועולה עד שרואין . אותו מלכי מזרח ומערב. שנאמר תערוך לפני שלחן . נגד צוררי וגו׳. ודייק אביי . מיהא דאיסי דאמר המן היה תערוך כדי שיראו אותו הכל. רמא דדוד לעלמא דאחי לוג. יום הכפורים אסור באכילה ובשתיה וברחיצה ובסיכה ובנעילת הסנדל ובתשמיש המטה. אוקימנא לאכילה ושחייה חדא. והוי עינויין שבתורה. ם... י ל) בעשור, וחד ובעשור ג' אד שבת שבתון. בהני כולהו כתיב ענוי. חמשה כנגד בכלל אכילה היא שנאמר כל נפש מכם לא תאכל דם. ותוב אשר תאוה נפשך בבקר ובצאן וביין ובשכר וגו', הא שתיה וקא קרי ליה ואכלת

א) היינו קרא דוהיתה לכם לחוקת עולם בעשור דכתיב בפ' אחרי מות וגירסת רבינו היא המחוורת מכל הגירסאות שנמלאו כאן.

כו', עד

תום' ישנים

דנין איש מאיש. והא דכתיכ משה איש האלהים אין דנין מאיש 636 מדה קטנה (שכלה) וושפלהז

אם כן נפיש להו מפי. שהיה גובהו יותר מס' אמה, שהרי מחנה ישראל ג' פרסאות ובמ' יום יש חתק"ם שעות, וכיון דבתתק"ס שעות נפל לכל העולם כולו כמידת ס' אמה לב' ארובות, א"כ נפל לכל אחת מן השעות (כמהלך) [למהלך] ג' פרסאות לח' ארובות [יותר מס׳ אמותן, שהעולם שש מאות שנה וכל יום (מ״ח) [מהס] יש מהלך י׳ פרסאות וזהו יותר מס׳ אמה לפי חשבון זה. הגי חמשה ן משמע נמי מדלעיל מסמך לכולהו אקרא דשבחון שבוח, והכא בעי כנגד יין כנגד מי כו'. לעיל במשנה פירשתי שהם מדר מי, משמע שאין להם עיקר מן התורה.

הבר חמשה ענויין בנגד מי. תימה לי דהכא קאמר סתמא דהש"ם דחמשה הויין ובסמוך פריך סחמא דהש"ם ואנן שיתא תנן וי"ל דהא דקאמר הכא הני ה' ענויין כנגד מי לאו סתמא דהש"ס קאמר לה אלא מילמיה דרב חסדא היא הכל וכי האי גוונא איכא

בריש פרק אלו מליאות (ב"מ דף כא.)מ) דמיבעיא ליה וכמה א"ר ילחק קב בארבע אמות ובתר הכי פריך אי דרך נפילה אפילו טובא נמי כו' וא"כ מאי קמיבעיא ליה מעיקרא וכמה לימא דרך נפילה ואפילו טובא אלא רבי יצחק הוא דקאמר וכמה וכה"ג יש לפרש בפרק לא יחפור (ב"ב דף כב:) גבי וכמה [א"ר ייבא] כמלא רחב חלון: ובעשור אך בעשור שבת שבתון ושבת שבתון והיתה

לכם. כך היא הגירסא ברוב ספרים ודבר תימה היא מאד דלא מייתי להו כסדר שהם כתובים בתורה אלא לגמרי מלמטה למעלה קא מייתי להו ובעשור בפרשת פינחס וחך בעשור שבת שבתון בפרשת אמור אל הכהנים ושבת שבתון והיתה לכם באחרי מות אלא שוהיתה לכם כתיב ברישא ונ"ל דלהכי מייתי ובעשור ברישא משום דמיניה נפקא לן לעיל (דף עד:) פירושו דעינוי כדאמר לעיל יכול ישב בחמה ובלנה וילטער ת"ל כל מלאכה לא תעשו והיינו ההוא קרא דובעשור דכתיב ביה ועניתם את נפשותיכם כל מלאכה לא תעשו וכיון דכתיב לבסוף קא מייתי לכולהו מלמטה למעלה ויש ספרים שגורסין שבת שבחון אך בעשור ובעשור והיתה לכם ועל אותה גירסא אין :אדם יכול ליתו טעם

הני חמשה הוו ואנן שיתא תנו. תימה לי דבקראי נמי כתיבי שיתה תרי בהחרי מות ושלש בהמור אל הכהנים וחד בפינחס ונ"ל דכי כל הנפש אשר לא תעונה לא קא חשיב דלא קחשיב אלא ליוויין תענו ועניתם אבל האי דלא ליווי הוא לא קא חשיב: ומר

זה יהושע. שעלה עם משה עד תחומי ההר שנאמר (שמות כד) ויקם משה ויהושע משרתו ויעל משה אל הר (ו) סיני והמתין לו יהושע שם כל מ' יום שנאמר וישמע יהושע את קול העם ברעה למדנו שלא היה עמהם ושם היה יורד לו מן כנגד כל ישראל: עד

מתי אתה מגבב דברים ומביא עלינו. מאין לך: חמש עשרה אמה מלמעלה. אם תאמר מלמעלה לארץ ולא פירש בהר או בבקעה וכי חמש עשרה בהר. וכו': מיבה היכי סגיא. היאך עלתה לראשי ההרים אלא על כרחך מלמעל׳ דקרא מן י השמים הוא והכי האמר על ידי גשמים גברו ט"ו אמה ומו התהום יצאו תחלה למלאות הבקעות והשפלות עד שהשוו לראשי ההרים: מרובה. רבה על חברתה מדה טובה מרובה על הרעה חמש מחות בה שבמדה טובה נאמר (שם לד) נולר חסד לחלפים ובמדת פורענות הוא אומר על שלשים ועל רבעים אף כאן מדת הטוב של ירידת המן רבתה על ירידת המבול: במדת פורענות הוא אומר וארובות השמים. לא ירד מבול אלא דרך שתי ארובות: ובמדה טובה הוא אומר דלתי שמים פסח. ותנא כמה ארובות יש באורך דלת ארבע הרי לב' דלתות ח' ארובות ואחרי ששתי ארובות הורידו גשמים גובה ט"ו אמה ח' ארובות הורידו מן ששים אמות שהרי אמרת מדה טובה מרובה על של פורענות וכ"ש שאינה ממועטת הימנה: הא לא דמיא. אדר׳ אלעזר המודעי קאי: פתיחה פתיחה גמר. מה פתיחה האמורה בארובות המבול ט"ו לב' ארובות אף פתיחה האמורה בדלתות המן ט"ו אמה לכל ב' ארובות: ובעשור. דחומש הפקודים ואך בעשור דשור או כשב שבת שבתון וגו' בכולהו כתיב תענו ועניתם: אניגרון. מין מאכל שנותנין בו יין ובכמה מקומות שנינו בתוספ׳ ט אניגרון ואכסיגרון שנותנין בו יין ושמן: מיח דסילקח. מים ששלקו בהן תרדין: דכולהו שלקי. של שחר מיני ירקי: מידי דמשכר. ואין שכרות דרך אכילה: קעילית. שם מקום: . חייב

בן יהודה אומר מן שירד להם לישראל היה מתגבר ועולה עד שרואין אותו כל מלכי מזרח ומערב שנאמר •תערוך לפני שלחן נגד צוררי •[וגו' כוסי רויה] אמר אביי ש"מ כסא דדוד לעלמא דאתי מאתן ועשרין וחד לוגא מחזיק שנא' כוסי רויה רויה בגימטריא הכי הוי הא לא דמיא התם בארבעין יומין הכא חדא שעתא התם לכ"ע הכא לישראל לחודיה ונפיש להו מפי 🕫 ר' אלעזר המודעי פתיחה פתיחה גמר: אמור באכילה: הני חמשה ענויין כנגד מי אמר רב חסדא כנגד ה' ענויין שבתורה זובעשור ובעשור 9שבת שבתון סושבת שבתון סושבת שבתון שבתור שבתון יוהיתה לכם הני חמשה הוו ואנן שיתא תנן "שתיה בכלל אכילה היא דאמר ריש לקיש מנין "לשתיה שהיא" בכלל אכילה שנאמר בואכלת לפני ה' אלהיך מעשר דגנך תירושך ויצהרך תירוש חמרא הוא וקרי ליה ואכלת ממאי ודילמא דאכליה על ידי אניגרון דאמר רבה בר שמואל ייאניגרון מיא דסילקא אכסיגרון מיא דכולהו שלקי אלא אמר רב אחא בר יעקב מהכא יונתתה הכסף בכל אשר תאוה נפשך בבקר ובצאן ביין ובשכר שכר 🕫 שתיה הוא וקרייה רחמנא ואכלת ממאי ודילמא הכא נמי דאכליה על ידי אניגרון שכר כתב מידי דמשכר ודילמא דבילה קעילית ידתניא אכל דבילה קעילית ושתה דבש וחלב ונכנם למקדש

פְּתָה: תהלים עה בג 6. מַעַרָּךְ לְפָנִי שְׁלְחָן נְגֶּד צַרְרִי דְּשְׁנְתְ בַּשְׁמֶן רִאשׁי בּוֹסִי רְּוְדָה: תהלים נה 2. הְּכָעשׁוֹר לְּחְדֵּשׁ הַשְּׁבִּיעִי הַהָּה מִקְרֵא לְּדָשׁ יִתְּיָה לְכָם וְעִנִּיתָם אָת נְפָשׁתִיכֶם לְּמַלְאָרָה לֹא תְעָשׁוּ במדבר כט ז 8. אָך בְּעָשׁוֹר לְחְדֵּשׁ הַשְּׁבִיעִי הָּוָּה יוֹם הַבּפְּרִים הוא מִקְרָא לְדָשׁ יִתְּיָה לְכָם וְעִנִּיתָם אָת נְפְשׁתִיכָם וְהַשְׁבִי שֹּבְתוֹן הוא לְכָם וְעִנִּיתָם אָת נִפְשׁתִיכָם בְּתִשְׁעָה לְחְדָשׁ בְּעֵרֶב מֵעָרְב עַד עָרָב תִּשְׁבְתוֹ שַׁבְּתְכָם רִיִּרְא כִּג כֹז 10. שְׁבַּת שֹׁבְתוֹן הוא לְכָם וְעִנִּיתָם אָת נִפְשׁתִיכָם בְּתִשְׁעָה לְחְדָשׁ בְּעָרֶב מֵעָרְב עַד עָרָב תִּשְׁבָתוֹ

מכילחה פי בשלח. ל) מכינות פי בטנה, ב) [לקושש קש תרגום לגבבה גילי ערוך], ג) [בע"י ל"ג לה וע" בילקוט], ד) סנהדרין ק., ד) [עמ"ש תוספות סוטה יא. ד"ה ולעולם וד"ה מרים], ו) ס"ל, ז) [נדה לב.], ח) שבועות כב:, ע) ברכות לה: [שבועות כג.], י) מיר ד. נה. [שבועות כג.] [שבועות כג. סנהדרין ע: כריתות יג: בכורות מה:], כ) נ"א ההרים, ל) ובילה פ"ב הט"ו], מ) [ושס], () [וע"ע תוספות פסחים לג. ד"ה תתן ותוספות בכורות כט. סד"ה היכא ותוספות נזיר ל. ד"ה פשיטא ותוספות בילה לח. ד"ה ואמר רבי יוחנן]:,

הגהות הב"ח

(א) גמ' ועוד תיבה היכי סגיא אלא מעיקרא כתיב ננקעו כל מטינות: (ב) שם הוי אומר פורענות: (ג) שם ודגן שמים פורענות: (ג) שם ודגן ממים (מן למו ותנא כמה לחובות: (ד) שם ונסים להו טפי אלא ר״ל המודעי: (6) שם וניין ונשכר שכר ויין שמיה הול וקרייה: (1) רש"י ד״ה זה יהושע וכי לל כר האלהים והמתין:

מוסף רש"י

. ודילמא דאכליה על יד אניגרון. שהוא מין מאכל, כדתניא בתוספתא דבינה הביאו לפניו יאכסיגרוו ועליהו פלפליו שחוקים ורגילין לתת לחוכן יין כדתניא בתוספתא דדמאי או תרומת יין לתוך אניגרון ואכסיגרון (שבועות כג.). ואכסיגרון (שבועות כג.). מיא דסילקא. תנשיל של מיא דסייקא. תנפין של מתרין עסט מתרין עסט מדלקו בהן מרדין (ברכות לה:). דכולהו שלף. שלקי. שלקי. שלקי. מלומות של מיני ירק שלוק (ברכות שם). מידי דמשכר. כלומת לרן שכרות שה שבישרים בתומות הדמים בתומות בלות לרן שכרות שה שבישרים בתומות שהבישרים של בתומות של בתומות של בתומות בתומות של בתומות בתומות של בתומות של בתומות של בתומות של בתומות (שבועות שם). ודלמא דבילה קעילית. דלמל ושכר דקרל לאו איין קלי אלל ישפר יקונט כמו טרין קהי מכנ דבילה קעילית קאמר שהיא משכרת, קעילית על שם מקומה (שם). אכל דבילה קעילית. הגדילה באותו מקוס ומשכרת כיין (בכורות מה:). דבש. מי"ד בלע"ו מים ודבש שלוקין ביחד (שם).

תורה אור השלם

 וַיּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה
בִיּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה
בַּח לְּךְּ אֶת יְהוֹשֶׁעַ לָרְ קח קף אֶת יְהוּשְׁעַ בּוֹ וְסְמַבְּהָּ אֶת יִּדְךְ עָלְיוּ: במדבר כז יח ַרָּ יִרְיִּאִישׁ מֹשֶׁה עָנְיוּ מְאד 2. וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנָיו מְאד מִכֹּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאַדָמָה: במדבר יב ג הָאַדָמָה: במדבר יב ג 3. חֲמֵשׁ עֶשְרֵדוּ צִּיבְּיוּ. מִלְמַעְלָה גָּבְרוּ הַמִּיִם וַיְכָּסוּ רראשיח ז :-: בשבעה

שָּבְּתוֹן הִיא לְבָבוֹ לְאָינֶתְם אֶת נְפְשׁתִּיבָם הַקְּכָּת הַיְרָאָ טוּ לֹא 11. וְהְיָתָה לְכָב לְהַשְׁתְּשְׁהַשְּׁהַיִּעָה לְכָב לְהַשְׁהַשְּׁהַשְּׁהָייִה לְכָב לְהַשְׁהַשְׁהַיְּבָה וֹלְאָת הַלָּבָם לְהַתְּקָה לְכָב לְהַשְׁהַשְּׁהָשִׁה הָאָוְרָח וְהַגָּר הָנְרְ בְּתִוּכְבָם: ויקרא טו כט 12. וְאָבלְתִּי לְפְנֵי יִיְ אֲלְהִיךְ בְּשָׁרְ וִשְׁבְּלְשִׁר לְשִׁבְּן שְׁמוֹ שְׁם מְעֲשׁר הְּנְבֶּךְ הִירִבְּים: רברים יד כג 13. וְנְתָהָה הַבְּסֶף בְּבֹל אֲשֶׁר הָאַשְׁרְ וּבָּצֹאן וּבִיֵּין וּבְשֵּׁבְר וּבְצֹאן וּבִיִין וּבְשֶׁבְר וּבְצֹאן וּבִיין וּבְשֶׁבְר וּבְצַאן וְבִילִוּ בְשָׁיך וְאָבְלְהְ שֶׁם לְפְנֵי יִיְ אֱלְהִיִּךְ וְשְׁמִחְתָּ אָתָה וּבְּיָּחָף בְּלָב עִשְׁר הָאָנָה וְבָּצֵאן וּבִיִין וּבְשֵּבְר וּבְצֹאן וְבִייִן וּבְשֶׁבְר וּבְּבֹי וִיִּיְאָה לְּבָּי בִּיִים וּבִייִם יד כג 13. וְנָתָהָה הַבְּּסֶף בְּבֹל אֲשֶׁר הִשְּאָרְוֹ וְבְשְׁרְ וְאָבְּהְיְשְׁ בְּשְׁר וְאָבְהְיִבְּיוֹי בְּעִבְּי בְּיִים בְּבִּיל בְּיִבְּיִי בְּיִבְּיוֹי בְּיִבְּיִי בְּבִיי בְּיִים בְּיִבְּי בְּיִים יד כג 13. וְנָתָהָה הַבְּּסֶף בְּבָּל בְּבְּשׁׁרְ וּבְּשְׁרְ וְשְׁבְּיְרְ וִיִּבְּתְרָה בְּבִילְ בְּיִבְּיִבְּיִים בְּיִבְּיִים בְּיִבְּי בְּיִבְּיים בְּיִבְּי בְּיִבְּיים בְּיבְּיים בְּיִבְיים בּיִבְּים בְּבְּבְּיים בְּיִבְּים בְּבְּבְּייִם בְּבְּבְּים בְּיִבְּים בְּבִים בְּיִבְּיִים בְּבְּיִים בְּבָּים בְּבָּים בְּיִים בְּיבְּיִים בְּיִבְּיִים בְּיִבְּיִים בְּיִבְּים בְּיִבְּיִים בְּיִבְייִם בְּיִבְּיִים בִּיבְּים בְּיִבְבָּים בְּבָּל בְּשָׁרְ בְּבָּבְייִי בְּיִי בְּיִיִים בְּבִיי בִינִי אָלִבְיִים בְּיִבְּיים בְּיִבְּיִי בְּיִבְּיִים בְּיִים בְּבָּי בְּיִים בְּעִבּיי בְּיִיבְּשׁׁבְּיבְייִי בְּעָּבְּייִים בְּיבִיי בִּיבְייִים בְּבָּים בְּבְּיִי בְּיִים בְּיבִיי בְּיִי בְּיִיִים בְּיבְּיִיי בְּבָּיי בְּיִיבְּיִייִים בְּיִייִים בְּבְּיבְייִים בְּבִּייים בְּיבְּיִים בְּבְּייִים בְּבָּיים בְּבְּבִייים בְּיבִּיים בְּיבִייִים בּיוּ